

245809

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือ
ในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โรงพยาบาลสวนปรุง
จังหวัดเชียงใหม่

กุลธิดา สิทธิวัง

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สิงหาคม 2554

b 00250585

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

245809

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือ
ในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โรงพยาบาลสวนปรุง
จังหวัดเชียงใหม่

กฤติดา สิทธิวัง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สิงหาคม 2554

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือ
ในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โรงพยาบาลสวนปรุง
จังหวัดเชียงใหม่

กุลธิดา สิทธิวัง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทราภรณ์ หุ่นปันคำ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ดาราวรรณ ต๊ะปันตา

.....กรรมการ
นางอุบล ก่องแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
รองศาสตราจารย์ ดร. ดาราวรรณ ต๊ะปันตา

31 สิงหาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ ได้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร. คาราวรรณ ต๊ะปีนตา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้กรุณา เสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งให้การสนับสนุน เอาใจใส่ ให้กำลังใจในการทำงาน แก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งและ ประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ھرรษา เศรษฐบุปผา อาจารย์ประธานสาขาวิชาการ พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ที่ให้กำลังใจสนับสนุนในการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณนายแพทย์สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัด เชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานที่ตึกอารี โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความ ร่วมมือในการให้ทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้การดูแลผู้ป่วย โรคซึมเศร้าที่มารับการรักษา ตึกจิระ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ในการให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการศึกษา และได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วง และ ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระทุกท่าน ที่ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งคณาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ พ.ต.ท. สว่าง สิทธิวัง คุณแม่พิกุล สิทธิวัง บุพการีที่ได้ให้ กำเนิดและได้อบรมเลี้ยงดูตลอดจนให้กำลังใจผู้ศึกษาตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณ คุณสันติ พรหมนิมิตร ผู้เป็นคู่ชีวิตที่ได้อยู่เคียงข้างคอยให้กำลังใจตลอดมา สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทจิตเวช รุ่นที่ 10 ทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือ รวมทั้งได้ให้กำลังใจ จนทำให้การ ค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กุลธิดา สิทธิวัง

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับ
ส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วย
โรคซึมเศร้า โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวกุลธิดา สิริธิวัจ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
(การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. คาราวรรณ ติ่งปิ่นดา

บทคัดย่อ

245809

ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลสวนปรุงมีปัญหาในเรื่องของความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ดังเห็นได้จากสถิติของการไม่มาตรวจตามนัดและสถิติการกลับมารักษาซ้ำ ซึ่งการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจะช่วยให้ผู้ป่วยรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความร่วมมือในการรับประทานยา ความร่วมมือในการมาตรวจตามนัดและอัตราการกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และศึกษาความพึงพอใจของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและบุคลากรหลังมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ตึกจิระ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่ได้รับการรักษาที่ตึกจิระ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนเมษายน 2554-มิถุนายน 2554 จำนวน 11 คน และ 2) บุคลากรผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกจำนวน 47 คน ซึ่งประกอบด้วยจิตแพทย์ 3 คน พยาบาลวิชาชีพ 15 คน พยาบาลเทคนิค 1 คน ผู้ช่วยเหลือคนไข้ 17 คน เภสัชกร 1 คน และพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน 10 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้า ที่ปรับโดยอรพินท์สมบัติวัฒนางกูร (2551) 2) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 3) แบบสอบถามความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของอภัยพร บุญแจ้ง (2553) 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า และ

ความพึงพอใจของผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกต่อการใช้นโยบายปฏิบัติ ซึ่งพัฒนาโดย สุพรรณิ
เตรียมวิศิษฐ์ และคณะ (2546) และ 5) แบบบันทึกการมาตรวจตามนัดและแบบบันทึกการกลับมา
รักษาซ้ำ การศึกษาอ้างอิงกรอบแนวคิดในการใช้นโยบายปฏิบัติจากสภาวะวิจัยทางการแพทย์และสุขภาพ
แห่งชาติประเทศออสเตรเลีย (NHMRC, 1999) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าภายหลังการใช้นโยบายปฏิบัติ 1) ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามีความร่วมมือใน
การรักษาด้วยยา 10 คน จากผู้ป่วยทั้งหมด 11 คน 2) มาตรวจตามนัดทุกคน 3) ไม่มีการกลับมารักษาซ้ำ
4) ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าทุกคนมีความพึงพอใจในการดูแลหลังจากมีการใช้นโยบายปฏิบัติสำหรับส่งเสริม
ความร่วมมือในการรักษาด้วย ยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าในระดับมาก 5) ทีมบุคลากรที่ใช้นโยบายปฏิบัติ
ทางคลินิกมีความพึงพอใจในระดับมาก 45 คน คิดเป็นร้อยละ 95.74 และระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็น
ร้อยละ 4.44

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การใช้นโยบายปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือ
ในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า สามารถช่วยเพิ่มความร่วมมือในการรักษาด้วยยาและมีความ
เป็นได้ในการนำมาใช้ในหน่วยงาน ดังนั้นจึงควรใช้อย่างต่อเนื่องในหน่วยงานเพื่อเป็นการพัฒนา
คุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

Independent Study Title Effectiveness of Implementing Clinical Practice
Guidelines for Promoting Medication Adherence
Among Patients with Major Depressive Disorders,
Suanprung Psychiatric Hospital, Chiang Mai Province

Author Miss Koontida Sittiwang

Degree Master of Nursing Science
(Mental Health and Psychiatric Nursing)

Independent Study Advisor Associate Professor Dr. Darawan Thapinta

ABSTRACT

245809

Patients with major depressive disorders in Suanprung Psychiatric hospital have problems in drug adherence identified through not attending appointments and re-admittance rate. Promoting medication adherence among patients with major depressive disorders is necessary for the patients to take medicine continuously. The purposes of this research was to study medication adherence, cooperation with appointments, and re-admittance rate among patients with major depressive disorders, and to study satisfaction with clinical practice guidelines (CPG's) for promoting medication adherence both in patients and user team in Jira ward, Suanprung Psychiatric hospital, Chiang Mai province. Study sample included two groups: 1) 11 patients with major depressive disorders who received services at Jira ward, Suanprung Psychiatric hospital, during April to June 2010, and 2) the users of CPGs consisting of 3 psychiatrists, 15 professional nurses, 1 technical nurse, 17 nurse aids, 1 pharmacist and 10 community nurses. The instruments for data collection consisted of 1) the CPGs for promoting medication adherence of patients with major depressive disorders modified by Sombutwattanangura (2008), 2) demographic data form,

3) medication adherence questionnaire developed by Boonjang (2010), 4) the satisfaction questionnaire of patients and the users in CPGs developed by Triamvisith and colleagues (2004), and 5) the record form of follow up and re-admittance rate. The study was based on the implementing CPGs framework of Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC, 1999) and data were analyzed using descriptive statistics.

The results showed that: After use of the CPGs 1) 10 of 11 patients with major depressive disorders had medical adherence, 2) all patients shown up in appointment day, 3) no one was readmitted, 4) all patients with major depressive disorders were satisfied with the clinical practice guidelines for promoting medication adherence at a good level, 5) 45 members (95.74%) of the user team were satisfied with clinical practice guidelines for promoting medication adherence at a good level, and 2 (4.44%) were satisfied at a moderate level.

The results of the study show that implementation of CPGs for promoting medication adherence of patients with major depressive disorders could improve their medication adherence and is feasible for use in this hospital. Therefore, they should be implemented continuously in the unit so as to improve quality of care for patients with major depressive disorders.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
คำถามในการศึกษา	7
ขอบเขตการศึกษา	7
นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โรคซึมเศร้า	11
ความร่วมมือในการรักษาด้วยยา	22
แนวปฏิบัติทางคลินิก	26
สถานการณ์การส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	
ตึกจิระ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่	31
กรอบแนวคิดทฤษฎี	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	35
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	36
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	37
ขั้นตอน และวิธีการรวบรวมข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การอภิปรายผล	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	62
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	63
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	64
เอกสารอ้างอิง	65
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย	72
ภาคผนวก ข การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	73
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	79
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	85
ประวัติผู้เขียน	86

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาของการเจ็บป่วย จำนวนครั้งของการ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล	51
2 จำนวนบุคลากรผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการ รักษาด้วยยาจำแนกตามเพศตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน	53
3 ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าหลังได้รับการดูแลตามแนว ปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรค ซึมเศร้า	54
4 จำนวนและร้อยละการมาตรวจตามนัดของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มารับ การรักษา ดึกจิระ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติ ทางคลินิก คือ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2553–กรกฎาคม 2553 และเดือน มีนาคม 2554 1 เดือนก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก และเดือนพฤษภาคม 2554–กรกฎาคม 2554 หลังจากที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริม ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ในเดือนเมษายน 2554- มิถุนายน 2554	55
5 จำนวนและร้อยละการกลับมารักษาซ้ำเนื่องจากมีอาการกำเริบจากการขาดยาของ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าที่มารับการรักษา ดึกจิระ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก คือ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2553– กรกฎาคม 2553 และเดือนมีนาคม 2554 1 เดือนก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก และเดือนพฤษภาคม 2554–กรกฎาคม 2554 หลังจากที่มีการใช้แนวปฏิบัติทาง คลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ในเดือนเมษายน 2554-มิถุนายน 2554	56
6 จำนวนความพึงพอใจของบุคลากรผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความ ร่วมมือในการรักษาด้วยยา	57